

15.5.2017

1/3

MTK K-P:N LAUSUNTO MAATALOUDEN LOMITUSJÄRJESTELMIEN TOIMEENPANON UUDISTAMISTYÖRYHMÄN LOPPURAPORTISTA

MTK Keski-Pohjanmaa on tutustunut loppuraporttiin ja sen taustalla olevaan maakuntauudistukseen, joka on mielestämme ohjannut työryhmän loppuesitystä esitettyyn muotoon.

Yleistä

Lomitusjärjestelmä luotiin parantamaan viljelijöiden heikkoa sosiaaliturvaa, ja irrottamaan ympärivuoden karjatalouteen sidoksissa olevat ihmiset edes hetkeksi karjatalouden sidonnaisuudesta lomalle. Sillä oli myös valtava merkitys perheiden kannalta. Myöhemmin lomapäivien lisääntyttä ja lasten koululomien yleistyttyä myös maatalojen perheet pääsivät yhdessä lapsien kanssa lomalle.

Lomitus järjestelmä on siis luotu sosiaalisin, perhepoliittisin perustein ja varsinkin tällä hetkellä sillä on suuri merkitys viljelijöiden jaksamiseen ja hyvinvointiin.

Lausunto

Työryhmä esittää henkilökohtaisesta lomitusoikeudesta siirtymistä tilakohtaiseen lomaoikeuteen. MTK Keski-Pohjanmaa pitää nyt tehtyä esitystä nykyisen henkilökohtaiseen lomaoikeuteen perustuvan lomitusjärjestelmän alasajona. Sosiaali- ja hyvinvointiturva on tarkoitettu ihmisille, ei maataloille. Tiloille annetta lomatuki olisi maatalouspolitiikkaa ja EU:n ja valtion tukikelpoisuusehtojen alaista. Esityksen lakiperusteluissa 3 § :ssä maatilayritys menettäisi lomaoikeuden, jos tila olisi taloudellisissa vaikeuksissa. Tuossa tilanteessa lomituksen epäminen toimisi juuri päinvastoin mitä koko järjestelmän toiminnalla on tavoiteltu - vapauttaa viljelijät edes hetkeksi sidonnaisesta karjataloustyöstä. Taloudellista vaikeutta määritellään esim. velkasaneerauksella, joita tämän hetkinen alhainen markkinahinta tuotteilla aiheuttaa enenevässä määrin.

MTK K-P pitää ikävänä työryhmän esitystä myydä viljelijäväestön henkilökohtainen sosiaaliturva muutamalla lisäpäivähoudutuksella tilakohtaiseksi lomaoikeudeksi.

Tilakohtaisuutta perustellaan pienemmällä byrokratialla ja helpommalla ohjattavuudella siirryttäessä maakuntahallintoon.

MTK K-P väittää, että nykyinen Melan ohjeistus ja koulutus ovat yhtenäistäneet eri puolilla Suomea lomitustoiminnan kohtuullisen hyvin tasapuoliseksi viljelijöiden kesken. Nyt esitetyllä tilakohtaisella järjestelmällä haettaisiin sitä ohjeistusta, mutta samalla se tiukentaisi lomitusta, sillä kaikki tilat ovat erilaisia, työmäärät ja tavat poikkeavat toisistaan. Näitä ei voi kaavamaisesti upottaa tuntimääriin ja kehyksiin. Karjatiloja on myös kahden ja useammankin perheen omistuksessa.

MTK K-P muistuttaa myös, että tiloilla tapahtuu runsaasti asioita, joihin normaalioloissa tilanväki osallistuu. Niitä tapahtuu myös lomituksen aikana. Näitä ovat esimerkiksi siemennykset, poikimiset, vasikoiden merkitseminen rekisteriin, pikkuvasikoiden useampi kertainen juottaminen päivän aikana, eläinten loukkaantumiset, eläinlääkäreiden hoitotoimenpiteet jne. Monilla tiloilla on eläimiä useammassa rakennuksessa jotka voivat olla etäälläkin toisistaan. Edellä mainitut ovat tosielämästä, ja ne on huomioitava tilakohtaisesti työaikaa mitoitettaessa.

Yhtä aikaa pidettävät lomat lakiin kirjoitettuna viittaa enemmän johonkin muuhun yhteiskuntajärjestelmään. Ihmisten elämä on kirjavampaa, jolloin loma-ajat saattavat ajoittua eri vuodenajoille. Monet harrastukset kuten hirvenpyynti ja aurinkoloma etelässä ovat rentouttavia, mutta henkilökohtaisena, ei väkisten toisen määräämänä aikana.

Työryhmän esityksestä ei käy ilmi, mitä tapahtuisi, jos tilalla tarvittaisiin kaksi lomittajaa, mutta jos toista lomittajaa ei tulisikaan ja (sairaus, tapaturma, lomittajien vähyys jne) tilalta toinen joutuisi jäämään lomittajalle työpariksi, menettäisikö hän silloin omat lomansa?

MTK K-P kummeksuu 42 § olevaa perustetta periä lomitettavalta suuremman tuntimäärän perusteella lisämaksua mitä tilan lomitettavien tuntien määrä olisi, jos tilalle on tullut sellainen lomittaja töihin joka ei suoriudu mitoituksen määräämässä ajassa töistä. MTK K-P arvostaa lomittajia, eikä hyväksy sitä, että viranomaiset tekevät maksumääräyspykälän viljelijöille siitä, että joltakin lomittajalta menee enemmän aikaa lomittamiseen mitä viranomaiset ovat arvioineet.

MTK K-P esittää, että Melan ohjaava ja koulutuksellinen rooli säilyisi edelleenkin, vaikka siirrytäänkin maakuntahallintoon. Maakuntahallinto on lomituksen osalta verrattavissa yhteen, vähän isompaan kuntaan tai lomituspalvelualueeseen.

MTK K-P huomauttaa, että esityksen toteutuessa vuosilomakaan ei olisi viljelijöille maksutonta, sillä varallaolosta ja valvontakäynnistä pitäisi maksaa myös vuosilomalla.

Eläinyksiköiden laskennassa nykyisin muita nautoja kuin lypsylehmiä on laskettu eläinyksikköön neljä kappaletta. Nyt työryhmä esittää 5 eläimen, eli 25% korotusta.

Myönteisenä MTK K-P pitää lisävapaan nostamista 120 tunnista 200 tuntiin. Myös kiinteä ja matala sijaisapumaksu luo mahdollisuuden perhe-elämän paremman yhteensovittamisen. Lisävapaaseen tulee olla subjektiivinen oikeus.

Kokkolassa 15.5. 2017

Atso Ala-Kopsala
Puheenjohtaja

Jouni Jyrinki
Toiminnanjohtaja